

Oponentský posudek

Název práce: Využití příběhu při práci s dětmi

Autorka: Lenka Nováková

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Věra Pokorná

Diplomová práce Lenky Novákové je velmi zajímavým pohledem na práci s příběhem ve vzdělávacím procesu. Diplomantka se v práci nepohybuje v rámci literární výchovy v pravém slova smyslu. Příběh je v její práci vnímán jako zdroj určitého poselství, jako motivační činitel, rámec i východisko k činnostem, jež mají mnohdy ráz terapeutický či reedukační. Ve svých teoretických východiscích se proto autorka pohybuje častěji na poli psychologie nežli literární vědy, případně se zabývá funkcemi narativů v širších nežli literárních souvislostech. Její pohled na příběh je pro mě velmi zajímavý a inspirativní.

Struktura práce je velmi přehledná. Autorka v některých kapitolách tíhne více k esejistickému stylu, práce je prokládána úvahami, hledáním souvislostí, vždy však s bezpečným zázemím prostudované literatury. Osobnost a osobitost autorky se tak neztrácí za kompilacemi z odborné literatury, zároveň však nepostrádá na odbornosti odpovídající nárokům diplomové práce. Četba tak pro mě byla cestou spoluobjevování, kladení nových otázek a hledání souvislostí, nikoli katalogizaci již napsaného.

Při pročitání teoretické části jsem se zamýšlel nad prostorem, který je věnován pohádkám, přesněji pohádkám kouzelným. Pojednání o příběhu je potom zařazeno až za kapitoly o pohádce, příběh jako narativ je však pro cíle práce zásadnější nežli teoretické (navíc ne zcela vyčerpávající) úvahy nad pohádkou, jež je sice určitým typem narativu, ale již typem specifickým.

Otázka pro obhajobu: Proč klade diplomantka ve své práci takový důraz na kouzelnou pohádku? Vychází jí vytvořený příběh o šnečkovi z modelu klasické kouzelné pohádky nebo z jiných žánrových zdrojů?

V pojednání o příběhu zdůrazňuje autorka přínos příběhu pro rozvoj lidské psychiky, pro rozvoj osobnosti člověka, jeho zodpovědnosti, zdůrazňuje, že příběh je jedním z nástrojů, pomocí kterých se vztahujeme ke světu. V praktické části práce hledá potom diplomantka možnosti, jak toto poselství příběhu posílit přístupem k narativnímu textu v určitých typech činností. Jako další klad práce tedy oceňuji propojenost teoretických poznatků a úvah s projektováním programu a reflektováním a evaluováním realizovaných bloků.

V praktické části nás diplomantka seznamuje s programem „Hlemýžd'ův závod“, popisuje nám jeho průběh a vyvozuje závěry, jež mají podobu konkrétních a jedinečných

zjištění, ale i obecně platných poznatků. Diplomantka dokazuje schopnost být výbornou pedagožkou-praktičkou a zároveň odborně reflektovat svou práci.

Na několika místech textu se diplomantka zmiňuje o možnostech aktivní práce s textem. Před samotným uvedením a popisem realizovaného programu sama analyzuje některé publikace, které pracují s textem nikoli jako s literárním artefaktem, ale s vědomím možností využití příběhu v souvislostech „neliterárních“ (např. texty z knihy Příběhy z měsíční houpačky vedou děti ke zvládnání relaxace, zklidnění). Tyto přístupy hodnotí, hodnotí míru zapojení dětí, míru jejich zodpovědnosti při práci s příběhem apod. I tato zjištění následně promítá do části praktické.

Otázka pro obhajobu: Uvažovala diplomantka o větší míře zapojení dětí v rovině syntagmatické? Příběh je dán poměrně jasně, diplomantka se drží předlohy, děti vstupují do příběhu jako šnečkovi pomocníci, nemají však možnost rozhodnout. Bylo by možné v některých místech zkoumat vědomí dětí o paradigmatech příběhu i aktivnějším rozhodováním v syntagmatické rovině příběhu?

Nakolik ovlivnilo přípravu příběhu autorčino vědomí o nápravných cílech programu a proč tuto otázku ve své práci poněkud pominula?

Další *otázka pro obhajobu* je spíše otázkou formální: Proč diplomantka používá pro seznam literatury označení Seznam pramenů? Které z uvedených titulů jsou pro diplomantku skutečně prameny.

Práce je psána velmi kultivovaně a čtivě.

Z mého hlediska je práce velmi přínosná jak v rovině teoretické, tak i v rovině praktické. Navrhuji ji hodnotit jako **výbornou**.

Radek Marušák